Plaatselijke aanduiding bouwhistoriemonument

Hertogstraat 31-33-35

Aanwijzingsbesluit
n.t.b

ID-code
2758

Redengevende omschrijving van het bouwhistoriemonument

KORTE BOUWGESCHIEDENIS
De Hertogstraat is één van de oudste straten in Nijmegen met een eerste vermelding in 1382. De naam zou afkomstig zijn van ‘heer’, verwijzend naar het oude woord voor ‘leger’. De straat heeft dan ook een Romeinse oorsprong als legerweg. In de middeleeuwen diende de straat als zuidelijke uitvalsroute vanuit de Valkhof. In de tweede helft van de dertiende eeuw lag de straat buiten de stadsomwalling, en in de loop van de veertiende eeuw ontstond lintbebouwing. Rond 1470 kwam de Hertogstraat, onderdeel van de Voorstad, binnen de stadsommuring te liggen. De straat is door de eeuwen heen meerdere keren van naam veranderd.
De twee panden die gezamenlijk het adres Hertogstraat 31-33-35 vormen staan op een rechthoekig perceel met recht daar tegenover de straat Wintersoord. In 1919 bestond het rechter bouwdeel uit drie bouwlagen met een neoclassicistische voorgevel. Dat jaar werd door de toenmalige eigenaar A.C. Wouters opdracht gegeven tot de verbouwing van het bestaande pand tot een winkelhuis. Door de plaatsing van een extra muur werd de winkel afgesloten van de woonruimtes hierachter. In de voorgevel werden de ramen van de begane grond vervangen door een winkelpui in Art Nouveau-stijl. De gevel hierboven werd niet vervangen en bleef een neoclassicistisch uiterlijk behouden.
Tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn de twee panden grotendeels verwoest, maar de gebouwen zijn nooit geheel gesloopt. Desondanks zijn toen vermoedelijk veel bouwhistorische waarden verloren gegaan, zoals balklagen, vloeren en kapconstructie. In 1955 werd het grootste deel van het rechter bouwdeel opnieuw opgetrokken in wederopbouwstijl in opdracht van de firma L. Gelink. Het ontwerp werd gemaakt door architectenbureau M.E. Veugelers. Op de bouwtekeningen uit 1955 is te zien welke bouwdelen bestaand en nieuw waren. De vloer van de begane grond en daarmee vermoedelijk ook het gewelf van de kelder werd opnieuw opgetrokken uit gewapend beton. De keldervloer werd afgesloten met stampbeton. De scheidingsmuren van het hele pand, van kelder tot en met tweede verdieping, bestonden uit bestaand metselwerk dat vermoedelijke uit de late middeleeuwen dateert. Het pand werd in gebruik genomen als winkel.
Een jaar later, in 1956 werden de twee bouwdelen samengevoegd en aan de achterkant uitgebreid. In 1972 werden de gebouwen in gebruik genomen als Chinees restaurant. In 1987 werd het rechter bouwdeel nog verder uitgebreid aan de achterzijde, en ook het ander pand werd nog verder vergroot. Hierdoor is de tuin vrijwel verdwenen en is het gehele perceel bebouwd. Tegelijkertijd werd de voorgevel enigszins aangepast, passend bij de functie van Chinees restaurant. Zover bekend zijn de meest recente wijzigingen in 2010 uitgevoerd, toen de kozijnen van het achterste deel van de begane grond zijn vervangen.

OMSCHRIJVING VAN HET BOUWHISTORIEMONUMENT
Een locatiebezoek was niet mogelijk. Deze omschrijving is gebaseerd op het exterieur en oude bouwtekeningen uit 1955, 1956, 1972, 1987 en 2010.

Vervolgvel
1

Hertogstraat 31-33-35 bestaat uit drie bouwlagen met aan de achterzijde uitbouwen van één bouwlaag. Het rechter bouwdeel wordt afgesloten door een plat dak met halverwege een kleine lichtstraat. De voorgevel van het linker bouwdeel wordt afgesloten door een zadeldak dat evenwijdig aan de voorgevel loopt. Het deel hierachter wordt afgesloten met een schilddak dat haaks op het zadeldak aansluit. Het bouwdeel hierachter dat sinds 1956 is gebouwd, heeft een plat dak. De voorgevels zijn opgetrokken in wederopbouwstijl met latere aanpassingen aan de pui op de begane grond.
Zover bekend bestaan de oudste onderdelen van de panden uit de gedeelde scheidingsmuren, van kelder tot en met de tweede verdieping. Dit geldt tevens voor de gedeelde muur die voorheen de splitsing tussen de twee bouwdelen vormde. Waarschijnlijk resteert nog slechts een klein deel van deze muur op de begane grond, grenzend aan de voorgevel. De verwachting is dat deze oorspronkelijke scheidingsmuur nog wel aanwezig is op de eerste en tweede verdieping. Op basis van de bouwtekeningen is het onwaarschijnlijk dat de kelder van in ieder geval het rechter bouwdeel bouwhistorische waarden heeft, aangezien deze na de Tweede Wereldoorlog opnieuw is opgetrokken in stampbeton en gewapend beton. Over het linker bouwdeel is dit niet met zekerheid te zeggen, omdat de bouwtekeningen hiervan ontbreken.

WAARDERING
De Hertogstraat 31-33-35 heeft een indicatieve bouwhistorische waarde vanwege de vermoedelijke aanwezigheid van laat-middeleeuwse bakstenen muren zoals zichtbaar op de bouwtekeningen uit 1955. Het pand heeft stedenbouwkundige- en structuurwaarde vanwege de historische parcellering; als onderdeel van de historische stadsontwikkelingen van Nijmegen sinds de vijftiende eeuw; vanwege de beeldbepalende ligging aan het einde van de straat Wintersoord. De bescherming betreft enkel de laat-middeleeuwse bakstenen muren, indien nog aanwezig.

Vervolgvel
2

Bronnen:
Digitaal Bouwarchief Nijmegen.
https://www.noviomagus.nl/Blik/00-04/Blik0004.htm
https://www.noviomagus.nl/OudNijmegen/159/1583.html
Wijnand Bloemink *et al*, *Verborgen Verleden. Bouwhistorie in Nijmegen* (Utrecht, 2004).
Wilfried Uitterhoeve *et al, Nieuwe Historische Atlas van Nijmegen. 2000 jaar stad aan de Waal* (Nijmegen, 2018).

Kadastrale tenaamstelling	12 januari 2023
Kadastrale aanduiding	
Gemeente:	Nijmegen
Sectie:	C
Nummer(s):	6757, 7647

Foto's op vervolgvel

Vervolgvel
3



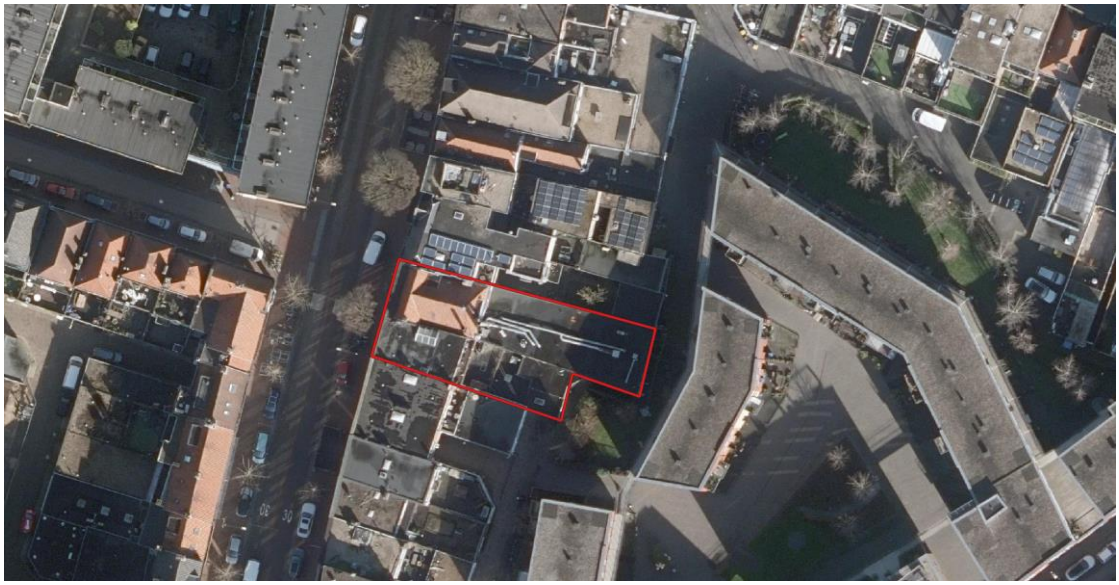


Voorgevels.

Vervolgvel
4



Historische parcellering in 1832. Bron: HISGIS.



Huidige parcellering.

Vervolgvel
5



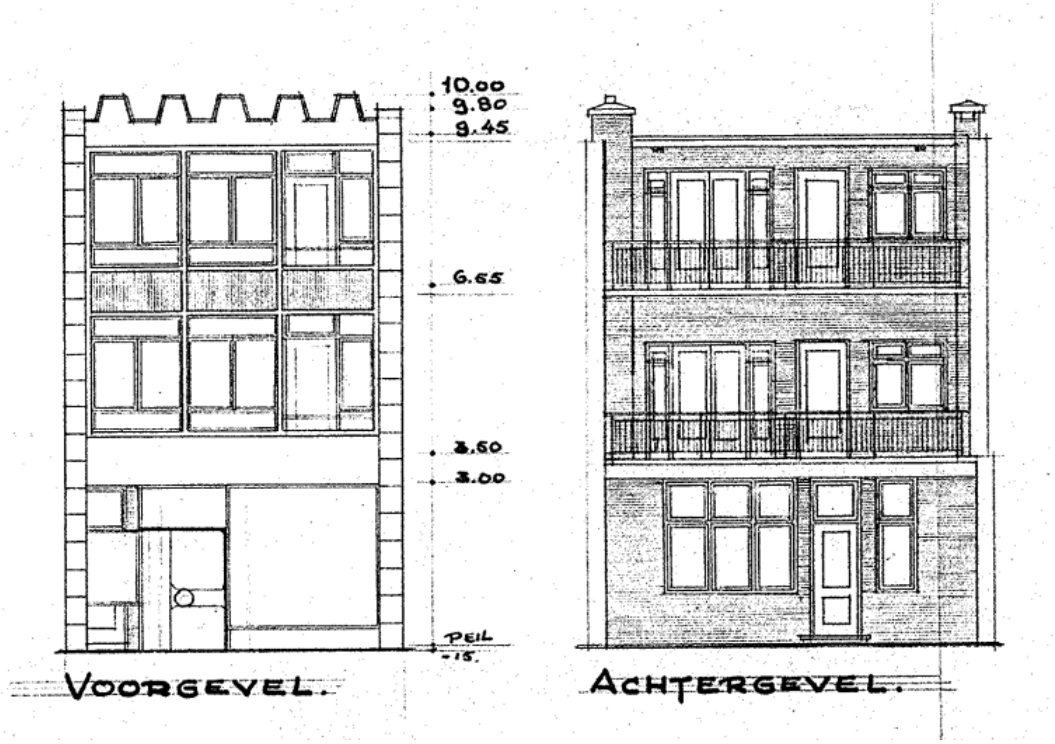
Ligging en situering van de percelen, gezien vanuit het westen.

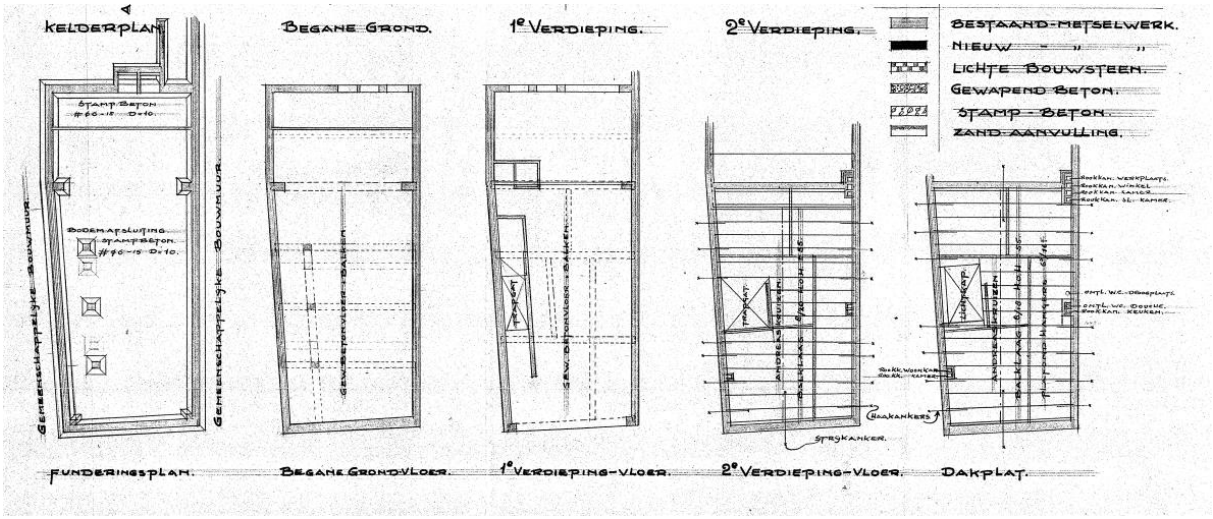
Vervolgvel
6



Detail van een bouwtekening uit 1919. Hierop zijn de parcellering en de oude voor- en achtergevel goed zichtbaar.

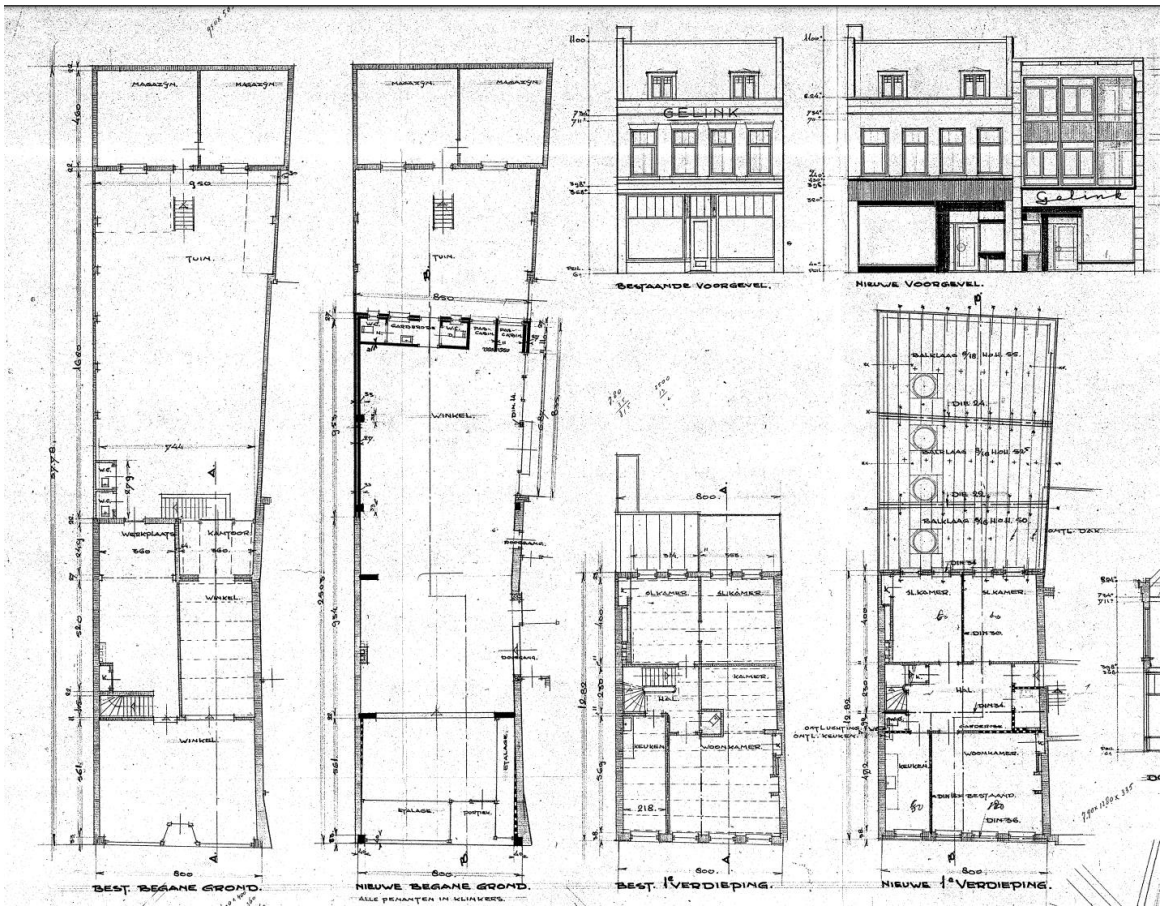
Vervolgvel
7





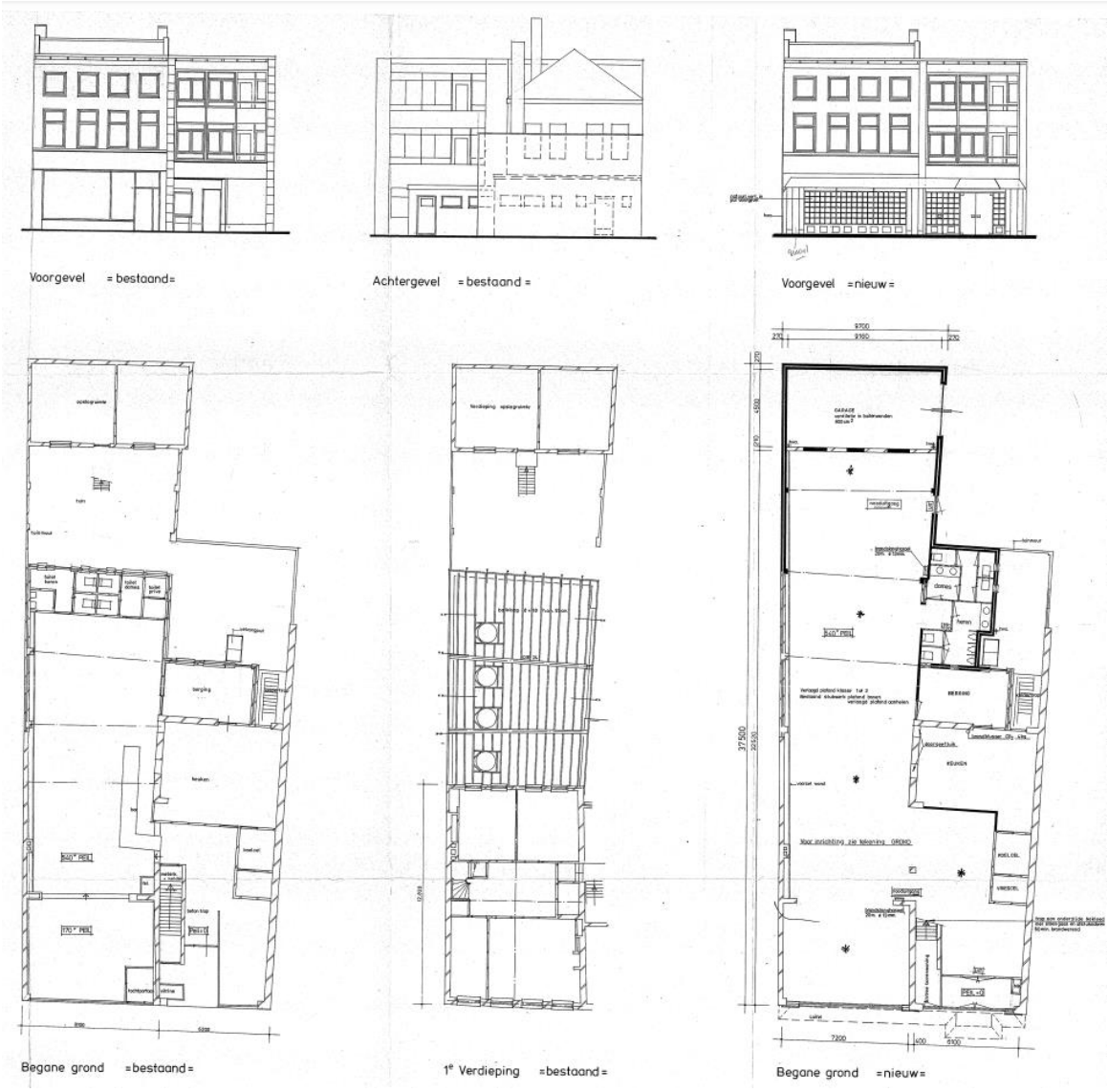
Details van de bouwtekening uit 1955 van het rechter bouwdeel. Boven: nieuwe voor- en achtergevel. Onder: plattegrond waarop het bestaand metselwerk van de scheidingsmuren is aangegeven.

Vervolgvel
8



Detail van de bouwtekening uit 1956 van het linker bouwdeel. De gevel werd aangepast en aan de achterzijde werd een uitbouw geplaatst.

Vervolgvel
9



Detail van de bouwtekening uit 1987. De voorgevel werd aangepast en de panden werden aan de achterzijde uitgebreid, waardoor de tuin is verdwenen.

Vervolgvel
10

